

Pád ?lov?ka

Převod materiálu

Jiří Bureš

Pořadí v lekci

4

Téma

Co se děje s hříchem — mezi Bohem a ?lov?kem a mezi ?lov?kem a ?lov?kem.

Cíle

- Děti si uvědomí, že poslouchat Boha je dobré a neposlouchat zlé (předškolní děti).
 - Děti se dozvědí, že „hřích“ narušuje vztah dětí s Bohem (školní děti).
 - Děti si přivlastní (známý) příběh práci s biblickým textem (starší školní děti).
-

4.1 Pro učitele

Biblický text: Gn 3, 1–24

4.1.1 Výkladové poznámky

- Muž a žena: Hlavními postavami příběhu nejsou „Adam a Eva“, nýbrž muž a žena. Jméno Adam („?lov?k“) bývá v děpravě doplňováno z Gn 5,1–2, ale tam se mluví o páru („v den, kdy je stvořil, dal jim jméno Adam (to je ?lov?k)“. Stejně tak žena dostane jméno „Eva“ až po selhání. („Adam“ a „Eva“ lze používat, jako zkratky, ale „muž“ a „žena“ je přesnější označení.)
- Had: Za pád ?lov?ka samozřejmě nemůže jakési zvíře. Had v příběhu pouze mluví, je to hlas vzpoury proti Bohu, ?ábelský hlas. „Had“ symbolizuje: toho, kdo způsobuje smrt¹, kdo je podloudný, kdo má dvojí jazyk. Ztotožnění satana s postavou hada najdeme až na druhém konci Písma: „A veliký drak, ten dávný had, zvaný ?ábel a satan, který sváděl celý svět“ (Zj 12,9).
- Zakázané ovoce: Není tedy zdroj problémů? Proč je vůbec něco zakázáno? Protože ?lov?k je stvořen jako svobodný. Může se obrátit proti svému Stvořiteli, je možné říct „ne“ a neposlechnout. Vztah k Bohu není automatický, od samého počátku si Bůh přeje, aby jej sám ?lov?k miloval a rozhodl se pro něj.
- Jezení ze stromu poznání dobrého a zlého nemá sexuální podtext. Muž a žena byli „nází a nestyděli se“ už před selháním. Sexualita patří k dobrému stvořenému řádu, naopak po pádu je ohrožena nedvěrou a strachem (což jsou reálné a časté zdroje obtíží v partnerské sexualitě).

Rozhovor

- Jakže, Bůh vám zakázal...: Hadí hlas šíří nedvěru: Bůh prý zcela omezuje ?lov?ka, brání jeho seberealizaci.
- Budete jako Bůh: Sněžení ovoce není jen neposlušnost. Toto je slovo vzpoury: být jako Bůh bez něj, proti němu, na jeho místě.
- Znat dobré i zlé: Hadův slib se naplní (v 22), ?lov?k pozná zlo, právě když ho spáchá.

Selhání vidíme v jeho různých podobách:

1. Selhání jednotlivce. Ovoce je lákavé, „slibuje nesmrtelnost“, žena sama sebe p?emlouvá na cest? h? íchu, lakuje budoucnost nar?žovo.
2. Omlouvání zla tím, že ho dělají i ostatní: Žena nechce být sama vinna, proto dá jíst muži.
3. Pokračování ve zlém: muž si vezme od ženy. ?lov?k se snadn?ji uvolí ke zlému, které za?al n?kdo druhý.
4. Nezvládnutí odpovědnosti: Kde byl muž, když žena trhala? Nem?l ?as? Zabraný v práci, jako vždy? To on dostal p?íkaz od Hospodina. Jeho se také B?h ptá jako prvního.

Poznámka: Není možné ozna?ovat tato selhání za typická pro jedno ?i druhé pohlaví („muž má být ten zodpov?dný“ nebo „skrze ženu p?ichází pokušení“). Takový výklad p?idává do textu vlastní náhledy. Už první muž se tak vymlouvá: „ta žena, kterou jsi mi dal...“

D?sledkem pádu je situace h?íchu:

Porušení vztahu (d?v?ry) mezi Bohem a ?lov?kem...

?lov?k v??i Bohu

před pádem	naprosto blízký	poslouchá Boží slova	je vd??ný Bohu
po pádu	ztracený, vinný	má strach z Božího hlasu	obvi?uje Boha
	(ukryli se, „Kde jsi“) (uslyšel jsem hlas a bál jsem se) (žena, kterou jsi mi dal)		

...má ni?ivý dopad na vztah ?lov?ka k ?lov?ku...

?lov?k v??i ?lov?ku

před pádem	blízký, milující	partnerský	dopl?ují se navzájem
	(p?ilne ke své žen?)	(není dobře být sám)	(kost z mých kostí)
po pádu	ohrožený, zranitelný	osam?lý	hádají se, obvi?ují se
	(poznali, že jsou nazí) (m?la p?i m? stát...) (ona mi dala jíst)		

...i na vztah ?lov?ka k sob? samému (stud před nahotou je toho obrazem).

H?ích je popsán jako kritická situace ?lov?ka, spíše než jako jednotlivý ?in. P?íb?h zd?raz?uje motiv odcizení, který se projeví na mnoha rovinách: ?lov?k se Boha bojí, skrývá se před ním jako před nep?ítelem, obvi?uje bližního i Boha, stydí se za sebe a své t?lo.

Vyhnání znamená kone?nou ztrátu bezprost?edního spole?enství s Bohem. Kožené suknice dostávají od Hospodina, nazna?ují odpušt?ní. Aby ?lov?k mohl takový od?v nosit, muselo zem?ít zví?e (ob??).

Prokletí: Bůh proklíná hada (v. 14) a zemi (v. 17), ne člověka.

Prorocství o přemožení hada: Je zaslíben ten, který rozdrtí hadovi hlavu, ale on zas ho smrtelně uštkne (3,15). Křesťanská tradice vidí naplnění tohoto výhledu v Kristově kříži a vzkříšení.

4.1.2 Úskalí

- Příběh vypadá, jako by v něm o nic nešlo. Prokletí a vyhnání kvůli „krádeži ovoce“ se jeví jako přemrštěné. Příběh je potěba vyprávět dramaticky, zdraznit, co je v sázce, jakou důvrou člověk zrazuje, o co přichází.
 - Příběh je obecně známý, což přináší problémy se špatně zafixovaným obsahem a předsudky.
 - Ovoce není určeno jako jablko. Tato nepřesnost není důležitá a není třeba ji zvlášť u důtí opravovat. Můžeme jablko také využít ve vyprávění, např.: „Žena se znovu zadívala na ten plod. Byl nádherný. Mnohem krásnější než všechna jablka, která kdy jedla...“
 - U starších důtí stojí za to, rozptýlit představu, že „Adam a Eva museli být první dva lidé na planetě“. Tématem příběhu je to, že skrze člověka vstoupil do světa hřích, resp. smrt (srv. 5,15–16). Otázka, kdo byl první člověk, kdy a kde se vyskytl, je málo důležitá.
-

4.2 Pro důtí

4.2.1 Předškolní důtí

Kdy má tvoje maminka velkou radost? Kdy se usmje? A tatínek, ten se taky někdy usmívá? A co když se ti něco povede, mají z toho radost?

Ale někdy se maminka s tatínkem taky mohou zlobit. Těba když ti o něčem maminka řekla: „To se nedělá!“ A tatínek řekl: „Pozor! To se nesmí.“

Ale ty jsi to přesto udělal/a. Maminka s tatínkem se pak rozhňvali. A ty jsi byl smutný a moc tě to mrzelo. Chtěl sis někam zalézt a nebýt s nimi. Schovat se a být sám. Všem bylo líto, co se stalo.

Dnes si povíme příběh o dvou lidech, kterým se stalo něco podobného.

Jmenovali se Adam a Eva. (Položíme před důtí vystřižený obrázek postavy muže a vedle něj ženy.)

Bydleli v nádherné zahradě. Měli tam všeho dost, rostla tam jablka i pomeranče, hrášek i jahody a také spousta květin. Adam ráno natrhal kytičku pro Evu a ona mu nabídla ta nejlepší jabka. Byli spolu moc šťastní.

Uprostřed zahrady rostly dva stromy. Jeden z nich byl dobrý strom, který měl sláťouké ovoce. (Dobrý strom.)

Eva s Adamem z něho jedli, kolik chtěli, každý den. Ale ten druhý strom — z toho jíst nesměli. (Zakázaný strom.) To řekl Pán Bůh, který ten strom nechal vyrůst: Pozor! To ovoce se nesmí jíst! Kdo to neuposlechne, ten pozná, co je zlé.

Jednoho dne šli Adam a Eva natrhat ovoce z dobrého stromu. Bylo tak šťavnaté a chutné. Ale Eva se otočila i ke druhému stromu. Hmmm, to ovoce vypadá taky lákavě, jak asi chutná? Pozor! Nedělej to, Evo, to je zakázané! Jenže ona na to nechtěla myslet. Natáhla ruku, utrhla plod, utrhla další a dala Adamovi. A oba to ovoce snědli.

Co se pak stalo? To, co říkal Pán B?h. Poznali, že to bylo zlé, co udělali. Ale už to nemohli vrátit zpět. Měli strach a utíkali se před Bohem schovat. Adam přestal mluvit s Evou, protože mu dala ovoce. Eva už nechtěla být s Adamem. Bylo jim smutno a cítili se sami. (Postavy vzdálíme nebo dokonce obrátíme, s tím, že na druhé straně máme nakreslené smutné tváře, nebo tmavou siluetu.)

A nejvíc smutný byl Pán B?h. Hledal je a volal: „Kde jsi, Evo? Kde jsi, Adame?“ Hledal je, dokud je nenašel. (Nyní obrátíme postavy zpět.) Do krásné zahrady se už vrátit nemohli, ale Pán B?h je neopustil.

(Podle Tinie de Vries: Tím vše začíná)

Pomůcky Nakreslené a vystřižené postavy ženy a muže (na tvrdém papíře kvůli obkreslení), lepší jsou prosté obrázky, méně stylizované; podobný obraz krásného stromu (malé děti potěbují jednoznačnou symboliku) a obraz stromu zakázaného (nehezky); pro aktivity — lepidlo, vodové barvy, štětce, listy.

Přesah — aktivity

- Postavičky Adama a Evy obkreslíme tužkou dříve na papíry (spolu s jedním stromem). Děti je mohou vybarvit. Pokud jsou děti blíže ke školnímu věku, kreslíme postavičky dvakrát (z obou stran papíru). Ptáme se: Jak vypadají A+E před tím, než neposlechnou, jak se tváří? Jak se tváří potom? Necháme děti obrázky vyzdobit. Smutek/radost mohou vyjádřit také barvami postav.
- Přineseme předkreslený obraz dvou stromů na velkém papíře a podzimní listy. Děti listy nalepují. Stromy rozlišíme ovocem, které domalujeme s pomocí vodovek, ve dvou výrazných barvách. Dohodneme s dětmi, který strom je dobrý a který zakázaný. (Postavy můžeme do obrázku dolepit.)

4.2.2 Mladší školní děti (v obměně i pro starší, viz aktivity)

Motivace — střepy

Uprostřed leží hromádka keramických střepů. Vyzveme děti, aby si vybraly jeden z nich a vzali ho do ruky.

Jaký je ten střep? (Neúplný, nepravidelný, ostrý.) Jak asi vypadala nádoba, když byla celá?

Střepy nám vždycky připomínají, že se něco pokazilo, že se něco rozbilo. Když se porouchá nějaký přístroj, telefon nebo počítač, zaneseme ho do opravny. Ale když se něco rozbije na střepy, tak to většinou nejde opravit. Dnes si povíme příběh o něčem velmi vzácném, co se rozbilo a co půjde velmi obtížně opravit.

Kdybys přelovila vědla...

Kdyby tak muž věděl, co hrozí, nenechal by svou ženu samotnou!

Měl ji moc rád, patřila k němu jako kost patřící k tělu. Od chvíle, kdy mu ji B?h dal, prožívali v zahradě šťastné dny. Jejich dům neznal hádku, lež, ani křivé slovo. Společně uléhali, společně vstávali, společně sedali ke stolu. Až do onoho dne...

V ten den je žena v zahradě sama. „Mohu se vás na něco zeptat?“ osloví ji had. „B?h vám prý zakázal jíst ze všech stromů.“ Kdyby tak žena věděla, co hrozí... jenže ona neví. „Nemáme jíst jen z jediného stromu (stromu poznání dobrého a zlého). Jinak můžeme všechno.“ Ano, tak to B?h řekl. „Z toho stromu nebudeš jíst, nebo tě čeká smrt.“

Jenže had mluví dál svým jedovatým jazykem: „Žádná smrt nepřijde. Vždyť vás B?h jenom straší. On chce mít celé poznání pro sebe!“ A had zasyčí: „Vezměte, jezte, otevrou se vám oči, budete jako B?h“.

Žena váhá, hledí na ovoce, jak je to lákavé, být jako Bůh, být nesmrtelná, vševládoucí... A bere a trhá. A jí. Poslechla hada, neposlechla Boha.

Potom, snad aby v tom nebyla sama, bůží za mužem, milý můj, vezmi si taky. Co muž? Ten ji jistě odmítne, usadí ji, zakáže jí jíst? Ne?ekl nic, ne?ekl, že je to chyba, že dal slovo Bohu. Už jedí oba dva. Kdybys tak vřel, člověče, co jsi právě zničil...

Hřích je rozbité přátelství²

Vyzveme děti, aby položily scénáře před sebe, takže vytvoří kruh uprostřed skupiny. Podkladem může být papír, na který pak zapisujeme.

K dětem: Co vlastně muž a žena zničili? Zničili vůbec něco?

Nejprve: čím se provinili? (Pomozte dětem s formulací, pokud je to třeba: porušili slib, jednali potají, podvedli Boha, chtěli být bohem místo něj, neposlechli, vzbouřili se...)

A když tohle někdo udělá, co se přitom zničí?

Když někdo něco slíbí kamarádovi a nesplní to? Zničí se přitom něco? (Přátelství, dobré vztahy, nevěří si, nedvěřují si, jsou nepřátelé.)

Když někdo svým rodičům žalže nebo jim dokonce ukradne peníze?³ Co se přitom změní? (Dávají si pozor, jsou na něj pěstší, nedvěřují mu, jsou smutní, dostane trest, je pro něj najednou víc cizí.)

Odpovídi můžeme zapisovat. Spolu s dětmi hledáme slovo, které by nejlépe vyjadřovalo, co bylo zničeno. Shodneme se na slovu/slovech přátelství nebo důvěra. Slovo můžeme napsat velkým písmem doprostřed.

Důvěra a přátelství je vzácná věc. A přátelství s Bohem je to nejvzácnější, co můžeme mít; nikdo nás nemá tak rád, jako on. Ale každé přátelství má svá pravidla a když ho zničíme, je moc těžké ho obnovit. (Ukážeme na scénáře.) Je to jako když někdo rozbije hrnek nebo vázu. Nedá se to spravit. I když scénáře slepíte, bude ten šrám už vždycky vidět.

Rozbité přátelství (narušenou důvěru) mezi Bohem a člověkem nazýváme zvláštním slovem: je to slovo hřích. To slovo popisuje, že je nám Bůh vzdálený, že se ho bojíme a dokonce ho často ani neumíme/nechceme poprosit o odpuštění naší viny. To všechno se stane, když Boha zradíme. (Někdy také říkáme „hřích“ jenom jednomu zlému skutku, ale hlavní význam je tento: rozbité přátelství a porušená důvěra.)

Vyzveme děti, aby společně s pomocí scénářů „přeskrtly“ slovo přátelství (nebo důvěra).

Hřích mezi lidmi

Jak skončil příběh muže a ženy? Smutně?

Bůh člověk volá: „Kde jsi?“

Volá ho k sobě, ale marně. Už mezi nimi stojí hřích.

„Stydím se před tebou,“ odpovídá člověk, „bojím se tvého hlasu.“ Bůh je pro něj cizí.

„Tys jedl z toho stromu!“ ptá se Bůh.

„Já za nic nemůžu. To ona mi dala jíst!“ rozkřikl se muž. „A ty za to můžeš taky, neměls mi ji dávat, ženskou hloupou.“

A žena hned: „Co já, to všechno ten had...“

Muž a žena. Kdysi jejich d?m neznal k?ivé slovo a te? se po?ád hádají. Spole?n? uléhali, spole?n? sedali ke stolu, a te? si každý d?lá to své. Kde ?lov?k poruší p?átelství s Bohem, tam za?nou spory, obvi?ování a boj o to, kdo bude mít navrch. Je to jako s rozbitou nádobou: st?epy jsou ostré a ?asto nás poraní.

Ten p?íb?h naš?stí nekon?í. B?h nás stále hledá a volá: „Kde jsi?“ B?h p?ichází obnovit naše p?átelství.

P?esah — aktivity

- Rozdáme d?tem pracovní list s deseti obrysy strom?. Aktivitu uvedeme (nap?íklad): „My nežijeme v zahrad? Eden jako muž a žena, není tu strom života ani strom poznání dobrého a zlého. A p?ece dal B?h ?lov?ku najevo, co má a co nemá d?lat, z jakých ?in? má radost a co ho hn?vá. Víte, kde se o tom dozvíme? (V Bibli, v p?íkázáních, v Desateru, u Ježíše.) — P?ed sebou máte zahradu s 10 stromy. Zkuste vepsat všechny ?innosti, o kterých se v desateru mluví, do kmen?/korun strom?“ (trvejme na tom, že ne p?íkazy nebo zákazy, ale ?innosti, tj. „zabít“, „odpo?ívat v ned?li“, „lhát“). Starší d?ti necháme samostatn? hledat v textu Ex 20. Stromy rozlišíme barvou ovoce. Pod obrázek doplní legendu: ?ervená — nejed, modrá — dobrou chu?!. Pracovní list m?že být také spole?ným dílem na v?tší papír, kde je možné mít víc strom? a napsat do nich neutrální ?innosti v jiných barvách.
- Upozorníme d?ti na to, že rozhovor Boha s ?lov?kem (poté, co se provinil), se v ur?ité podob? dostal do naší bohoslužby. ?íkáme mu vyznání vin. Vyznání tady znamená n?co jako „p?iznání“ — to je to, co muž a žena nedokázali, p?iznat se. Ptáme se d?tí, jak vyznání na naší bohoslužb? probíhá. Doplníme jejich p?edstavy⁴. Cílem vyznání vin není „p?iznat úpln? všechno zlé a na nic nezapomenout“. Cílem je usmí?it se s Bohem. (Takže ne posbírat st?epy, ale obnovit nádobu...) M?žeme ze st?ep? poskládat obraz nádoby.
- Starším d?tem dejte z Bible p?e?íst J 15,14–15. Ježíš je ten, kdo p?ichází obnovit p?átelství s Bohem. I své u?edníky nazve p?áтели (už ne služebníky). Jak byste vy sami popsali rozdíl mezi služebníkem a p?ítelem? P?e?t?te si znovu text: jak tento rozdíl popisuje Ježíš? Dejte p?íklad dvou lidí, z nichž jeden se v?i Bohu chová jako služebník, druhý jako p?itel.

Pom?cky St?epy (Ne sklen?né — lze sehnat bu? v místní keramické díln?, nebo rozbitím nepoužívaného hrnku. Máte-li v kolektivu nevypo?itatelné d?ti [nap?. neklidné s LMD], které by si mohly i tupým st?epem ublížit, zvažte použití nakreslené nádoby na tvrdé ?tvrce, kterou pak rozst?íháte na „st?epy“.); papír (A3+ nebo balicí) s fixami; pro aktivity — pracovní list s p?edtišt?nými stromy, Bible.

4.2.3 Starší školní d?ti

(U této skupiny p?edpokládáme, že p?íb?h velmi dob?e znají. Pokud ne, doporu?ujeme spíš látku pro mladší školní d?ti.)

První varianta — p?ivlastn?ní si p?íb?hu formou p?evypráv?ní

Budeme si vypráv?t p?íb?h, který jste už asi slyšeli: O Bohu, o Adamovi a Ev?, o hadovi a o stromu poznání dobrého a zlého (nechme d?ti krátce zareagovat). Dnes ale nebudu vypravovat já — vy mi s tím pom?žete (za chvíli vám ?eknu jak).

Pokud si nejsme jisti znalostí p?íb?hu u d?tí, necháme n?koho, aby stru?n? popsal d?j. D?íve, než zadáme úkol, shrneme vyzn?ní p?íb?hu, abychom d?ti nasm?rovali v p?evypráv?ní — nap?. takto:

P?íb?h o zahrad? a sn?deném ovoci je v Bibli moc d?ležitý: vysv?tluje, co to vlastn? je „h?ích“ a odkud se v našem život? bere. Taky se snaží odpov?d?t na otázku, pro? je nám B?h tak vzdálený a cizí a pro? se n?kdy cítíme neš?astní.

Hřích je neposlušnost a vzpoura proti Bohu — jako ji předvedli Adam a Eva, kteří porušili Boží příkaz. Taková vzpoura narušuje vztah Boha a člověka, takže Bůh je najednou někdo úplně cizí. Taky Adam s Evou se začnou hádat mezi sebou...

Rozdělíme děti do skupin po 2–3. Dáme jim Bibli a odkaz na příběh Pádu člověka (Gn 2,15–17 a Gn 3,1–24).

Úkol: Zkuste převedít příběh, jako by se odehrál na jiném místě než v zahradě.

Zadání: Adam, Eva a Bůh ať zstanou jako nezměnné postavy (větne jmen). Místo dostane skupina předložené (losem, předp. výběrem), vše ostatní se může změnit (had, strom, řin, prostředí, slova). Upozorníme, že je důležité, aby vyznění příběhu zůstalo zachováno. Je tedy třeba přejít si příběh v Bibli („na konci se to bude hodnotit“). Nový příběh musí skupina stručně zapsat. Stanovíme čas na přípravu, tak, aby zbylo alespoň 10 minut na řízení a vyhodnocení.

Možná místa: např. muzeum, supermarket, lož, naše místo, park, internet, laboratoř.

Po vymyšleném čase skupiny přečtou svoji verzi. Ostatní kontrolují věrnost příběhu a upozorují na chyby.

Na závěr oceníme výkon skupin. Můžeme mít připravené i malé odměny: pro nejvtipnější/nejdojímavější příběh, za nejlepší zápornou postavu, za originalitu... Jako poslední oceníme ten text, kde se vyprávění nejvíc trefilo do vyznění Gn 3. S pomocí slov tohoto vyprávění na závěr podtrhneme, jak je důležité hledat nový začátek u Boha.

Druhá varianta — práce s pracovním listem

Společně přečteme příběh (Gn 2,15–17 a Gn 3,1–24).

Varianta: Příběh je velmi vhodný pro řízení v rolích (muž, žena, had, Bůh, vyprávěcí) — na to je ale třeba ho předem rozepsat/vytisknout v pěti verzích tak, že je zvýrazněna vždy pouze postava, která mluví. Řízení v rolích zvyšuje citlivost účastníků pro děj příběhu.

Úvod k pracovnímu listu Tomu, co se stalo muži a ženě, té neposlušnosti a hříchu Adama a Evy, říkájí křesťané odedávna Pád.

To je dobré slovo. Když člověk spadne z výšky, často si zle ublíží, zlomí si třeba nohu a nemůže už vylézt zpátky. Anebo dokonce pád horolezce, ten ohrožuje i ostatní, může je strhnout s sebou. A když spadneme, když se dostaneme níž, než jsme byli (z vršku dolů), tak najednou hůně vidíme kolem sebe, hůně se orientujeme.

Tak je to i se vzpourou proti Bohu, s hříchem. My hřích nevidíme, často si ho neuvědomujeme, jako by nebyl. Ale jeho následky jsou v našem životě poznat, projevují se, stejně jako následky pádu.

Vyzveme děti, aby v malých skupinkách (2–3) vyplnily pracovní list. (Řešení: Bůh... hledá ztraceného člověka. / Člověk... se bojí Božího hlasu. / Muž a žena... jsou si pomoci. / Muž... má radost ze své ženy. / Člověk... se stydí za své tělo. / Svět... je pro člověka jako zahrada. / Žena... se nechá napálit hadem.)

Hodnocení a diskuse Společně projdeme odpovědi. Vráťme se k pravému sloupci. Ptáme se: Znáte to? Co z toho následk? pádu vidíte kolem sebe? Kde se to děje, kde to vidíte? Co proti tomu můžeme udělat? Podobně k levému sloupci: A tohle znáte také? Můžeme někde něco takového zažít? Asi ne vždy, ale aspoň někdy, aspoň trochu? Kdy/kde se to děje? Jak tomu člověk může napomoci?

Pomůcky Pracovní list — viz <http://goo.gl/2jRGae>, pod číslem příslušné kapitoly (4.2.3); katecheze.evangel.cz.

4.3 Liturgie

4.3.1 Písn?

Ranní prosba (Svítá 275) [úvod]; Chvalte Pána (Svítá 89) [záv?r]; Ježíš h?íšné p?ijímá (EZ 693)

4.3.2 Biblický text k zapamatování

Blaze tomu, jemuž Hospodin nepo?ítá h?ích. (? 4,8)

4.3.3 Rituál

Ke společnému zp?vu nebo volání: Hospodine, jak vznešené je tvoje jméno po vši zemi (Svítá 76).

4.3.4 Okénko do bohoslužeb

Zazpívat Ranní prosbu (Svítá 275). M?žeme upozornit na slova písn?: „A? možnost má vždy za?ít ten, koho zastih pád.“ O tomto pádu, selhání, nehod? dnes budou d?ti mluvit. Ale po každém selhání m?žeme díky Bohu znovu za?ít, to je to nejd?ležit?jší.

4.4.5 Modlitba

Bože, ty jsi milosrdný. Prosíme, odpus? nám, když t? neposloucháme (jako Adam a Eva). Když na tebe nemyslíme a když si nevážíme toho, jak nás máš rád. Když se chováme bezohledn? k našim kamarád?m a sourozenc?m, když se hádáme a vztekáme se, když nemluvíme pravdu. Prosíme, smiluj se nad námi a neopoušt?j nás. Amen.

1 V soudobém eposu o Gilgamešovi had zabra?uje hrdinovi v dosažení stromu nesmrtelnosti.

2 Zám?rn? tu nevyužíváme tradi?ní biblický výraz „spole?enství“, protože d?tem spíše evokuje církev namísto vztahu. Pokud jste si jisti, že d?ti „spole?enství“ b?žn? rozumí a používají i v mimocírkevní souvislosti, m?žete je použít.

3 U mladších d?tí m?žeme z?stat u „zalže“.

4 Mívá r?znou podobu: n?kdy v tichu p?emýšlíme o svých chybách, n?kdy se nahlas p?ipojíme k slov?m / modlitb? fará?e, nap?. „Pane, smiluj se nad námi“ nebo „vyznávám — v?íím — odpouštím“. Na záv?r vždy zazní vyhlášení odpušt?ní.

Odkaz na pracovní list

[02 Pád ?lov?ka](#)

[02 Pád ?lov?ka - st](#)

Cílová skupina

[P?edškolní](#)

[Školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál p?ece nejdeme sami I \(Od stvo?ení k Josefovi + Od Mojžíše k Rút\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Genesis 3,1–24](#)